

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія викладачів природничих дисциплін

О.Б.Жильцов
2014р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності

навчальної дисципліни)

галузь знань 0101 Педагогічна освіта
0201 Культура
0303 Журналістика та інформація
0304 Право
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 5.03040101 Правознавство
5.01010601 Соціальна педагогіка
5.02010501 Діловодство
5.03030301 Видавнича справа і редагування

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення Університетський коледж
(назва інституту, факультету, відділення)

Київ – 2014 рік

Робоча програма Безпека життєдіяльності для студентів

галузь знань 0101 Педагогічна освіта
0201 Культура
0303 Журналістика та інформація
0304 Право

Спеціальність 5.03040101 Правознавство
5.01010601 Соціальна педагогіка
5.02010501 Діловодство
5.03030301 Видавнича справа і редагування

„28” серпня, 2014 року.

Розробник: Артюр Лариса Леонідівна
Камінецька Анна Романівна
Викладачі циклової комісії природничих дисциплін
Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії викладачів
природничих дисциплін

Протокол від «28» серпня 2014 р. № 1

Голова циклової комісії Глухенька Л.М.

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора
з навчальної роботи (С.І. Дем'яненко)
Заступник директора
з навчально-методичної роботи (З.Л. Гейхман)

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка
Протокол від «5» вересня 2014 року № 1

“ _____ ” _____ 2014 року Голова (М.В. Братко)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 2	<u>Галузь знань</u> 0101 Педагогічна освіта 0201 Культура 0303 Журналістика та інформація 0304 Право	Нормативна (за вибором)
Модулів -2	Спеціальність 5.01010601 Соціальна педагогіка 5.02010501 Діловодство 5.03030301 Видавнича справа і редагування 5.03040101 Правознавство	Рік підготовки: 2 (ДЛ, ВС, ПР), 3 (СП)
Змістових модулів -2		Семестр : 3 (ПР, ВС), 4 (ДЛ), 6 (СП)
Загальна кількість годин – 72		Лекції 16год.
		Семінари 12 год
		Індивідуальні заняття 8 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних І семестр – 2,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«молодший спеціаліст»</i>	Самостійна робота 32год. Модульний контроль 4 год Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Безпека життєдіяльності (БЖД) — комплексна дисципліна, спрямована на здобуття базових знань з проблеми забезпечення оптимальних умов існування людини у природному і техногенному середовищах.

Доцільність вивчення зазначеної дисципліни пов'язана з невідпинним підвищенням негативного впливу господарської діяльності на середовище, яке оточує людину, — не лише природне, а й виробниче та побутове. Зниження якості довкілля, виробництво нових, не відомих раніше речовин, генетична модифікація сільськогосподарських рослин, застарілість виробничого обладнання і технологічних процесів, використання в побуті великої кількості хімічних препаратів і різних механізмів потребують знання факторів, що впливають на стан людини, і найнеобхідніших методів і способів можливого зниження негативного впливу цих факторів. Безпека життєдіяльності є комплексною дисципліною, що базується на знаннях з багатьох дисциплін — основ екології, психології та фізіології праці, хімії, фізики, соціології, демографії і потребує дотримання здорового способу життя.

Мета вивчення дисципліни — забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувані необхідні, в майбутній практичній діяльності спеціаліста, вміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

Завдання дисципліни “Безпека життєдіяльності” — навчити студентів:

- ідентифікувати потенційні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву;
- визначати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами цих небезпек;
- планувати заходи щодо створення здорових і безпечних умов життя та діяльності у системі “людина — життєве середовище”;
- прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини, а вражаючих факторів на безпеку системи “людина — життєве середовище”;
- використовувати нормативно-правову базу захисту особистості та навколишнього середовища, прав особи на працю, медичне забезпечення, захист у надзвичайних ситуаціях тощо;
- розробляти заходи та застосовувати засоби захисту від дії небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів;
- запобігати виникненню надзвичайних ситуацій, а в разі їх виникнення

приймати відповідні до ситуації рішення та виконувати дії, спрямовані на їх ліквідацію;

- використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи, спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі:

В процесі життя, виробничої та будь-якої іншої діяльності людина постійно перебуває під впливом небезпек, як реальних, так і потенційних. Вивчення цих небезпек, умов, за яких вони здатні реалізуватись, вміння знизити їх негативний вплив сприяло протягом усієї історії виживанню людства і дозволяє йому існувати в сучасних умовах. Однак на сьогодні, у вирішенні цих питань потрібен комплексний науково обґрунтований підхід, який може забезпечити лише безпека життєдіяльності.

У процесі вивчення курсу студенти **повинні знати**:

- теоретичні основи безпеки життєдіяльності,
- людина як елемент системи “людина – життєве середовище”,
- джерела небезпеки життєдіяльності людини та породжені ними фактори,
- безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій,
- конституційні законодавчі основи безпеки життєдіяльності,
- органи управління безпекою життєдіяльності.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема реферативних досліджень з актуальних проблем безпеки життєдіяльності.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **повинні вміти**:

- визначати рівень безпеки системи “людина — життєве середовище”;
- ідентифікувати небезпеку;
- складати номенклатуру небезпек;
- визначати зону небезпеки;
- визначати причини та можливі наслідки небезпек;
- класифікувати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори;
- оцінювати рівень небезпеки;
- моделювати умови виникнення небезпечних ситуацій;
- здійснювати системний аналіз безпеки життєдіяльності.
- визначати сутність поняття “здоров'я”;
- розрізняти біологічні, соціальні та психологічні аспекти здоров'я людини;
- аналізувати вплив на стан здоров'я людини негативних чинників;

- аналізувати реакцію організму на вплив негативних факторів і можливості організму адаптуватися до цих факторів;
- визначати характерні ознаки здоров'я;
- керувати своїм здоров'ям, економно його використовувати протягом усього життя та знаходити заходи для його збереження;
- уникати небезпек або зменшувати їх дію, зберігати своє здоров'я;
- виявляти вплив якісного стану компонентів середовища життєдіяльності людини на рівень її здоров'я, життєдіяльність і тривалість життя;
- виявляти вплив небезпек на людину залежно від фізіологічного стану організму людини, психофізіологічних якостей і властивостей.
- визначати стратегію і принципи забезпечення безпеки в умовах, де виникають техногенні небезпеки;
- аналізувати вплив техногенних небезпек на організм людини;
- застосовувати засоби зменшення впливу шуму та вібрації на людину;
- порівнювати природні і штучні джерела іонізуючих випромінювань;
- визначати можливу дію факторів електричного струму на організм людини;
- уникати негативних наслідків техногенних небезпек;
- вдало і надійно застосовувати засоби захисту від променевих вражень, дії отруйних речовин.
- визначати профілактичні заходи захисту від тектонічних стихійних лих;
- приймати рішення, спрямовані на попередження руйнівних наслідків топологічних природних небезпек;
- застосувати засоби захисту будівель і споруд від метеорологічних небезпек;
- визначати потенційну небезпеку надходження небезпечних речовин у середовище мешкання людини;
- оцінювати ступінь захисту сучасного житла від джерел небезпеки;
- запобігати виникненню та ускладненню конфліктних ситуацій;
- захистити себе в екстремальних ситуаціях криміногенного характеру;
- прогнозувати можливі наслідки дії природно-техногенних небезпек;
- визначати наявність небезпечної ситуації на транспорті;
- використовувати засоби запобігання інфекційним захворюванням;
- уникати вживання наркотичних речовин;
- ідентифікувати тип ситуації та оцінити рівень небезпеки;
- визначати профілактичні заходи попередження надзвичайних ситуацій;
- обґрунтовувати ймовірність прояву небезпечних факторів у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- застосовувати засоби індивідуального захисту;

- звільняти потерпілого від дії електричного струму, вогню та з-під обвалів;
- рятувати утопаючих та надавати їм першу допомогу;
- зупиняти кровотечі та здійснювати обробку ран;
- накладати шини при переломах;
- виводити людину з непритомного стану та стану клінічної смерті;
- здійснювати штучне дихання та проводити непрямий масаж серця;
- застосовувати в практичній діяльності вимоги законодавчих і нормативних актів.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» студенти у відповідних напрямах підготовки повинні мати такі головні загальнокультурні та професійні компетенції.

Загальнокультурні компетентності охоплюють:

- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

Професійні компетентності за видом діяльності охоплюють:

виробничо-технологічна діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;
- вміння оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;

організаційно-управлінська діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки;

- знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;
- вміння забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них 40 год. – аудиторних (18 год. – лекції, 10 год. – семінарські заняття; 8 год. – індивідуальна робота; 4 год. – підсумковий модульний контроль), 32 год. – самостійна робота.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Безпека життєдіяльності" завершується складанням заліку.

3. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Безпека життєдіяльності як категорія.

Тема 2. Небезпека. Ризик як оцінка небезпеки.

Тема 3. Структурно-функціональна організація людини з точки зору взаємодії з оточуючим середовищем та технікою.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ ДЖЕРЕЛА НЕБЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ ТА ПОРОДЖЕНІ НИМИ ФАКТОРИ. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.

Тема 4. Природні небезпеки.

Тема 5. Техногенні небезпеки.

Тема 6. Соціальні небезпеки.

Тема 7. Політичні небезпеки.

Тема 8. Комбіновані небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.

Тема 9. Надання першої долікарської допомоги потерпілому.

4. Структура навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
ауди-торних		лекції	семінари	інд.	с.р.	мод. контроль	
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Безпека життєдіяльності як категорія.	8	4	2	2		4	
Тема 2. Небезпека. Ризик як оцінка небезпеки.	6	2	2			4	
Тема 3. Структурно-функціональна організація людини з точки зору взаємодії з оточуючим середовищем та технікою.	14	10	2	4	2	8	2
Разом за 1 модуль	32	16	6	6	2	16	2
Природні небезпеки.	6	2	2			4	
Техногенні небезпеки.	6	4	2		2	2	
Політичні небезпеки.	6	2	2			4	
Соціальні небезпеки.	4	2	2			2	
Комбіновані небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому суспільстві	12	8	2	2	4	4	
Надання першої долікарської допомоги потерпілому.	6	6	2	2			2
Разом за 2 модуль	40	24	12	4	6	16	2
Всього	72	40	18	10	8	32	4

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ “БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ”

Разом: 72 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 10 год., індивідуальні заняття – 8 год., самостійна робота – 32 год., підсумковий контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль 1.						Змістовий модуль 2.							
Назва модуля	Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.						Джерела небезпеки життєдіяльності людини та породжені ними фактори. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.							
Кількість балів за модуль	76 балів						113 балів							
Лекції	1	2		3			4	5	6	7	8		9	
Теми лекцій	Безпека життєдіяльності як категорія.	Небезпека. Ризик як оцінка небезпеки		Структурно-функціональна організація людини з точки зору взаємодії з оточуючим середовищем та технікою.			Природні небезпеки .	Техногенні небезпеки	Соціальні небезпеки.	Політичні небезпеки.	Комбіновані небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому суспільстві		Надання першої долікарської допомоги потерпілому.	
Теми семінарських занять			Безпека життєдіяльності як категорія		Раціональні умови життєдіяльності людини.	Вплив діяльності людини на навколишнє середовище.						Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація дій для усунення їх негативних наслідків.		Надання першої долікарської допомоги потерпілому.
Самостійна робота	5 балів	5 балів		5 балів			5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів		5 балів	
Тести	10 балів						10 балів							
ІНДЗ	30 балів													
Види поточного контролю	1 модульна контрольна робота (25 балів)						2 модульна контрольна робота (25 балів).							
Підсумковий контроль	Залік													

5. Теми семінарських занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар 1. Безпека життєдіяльності як категорія.	2
2	Семінар 2. Раціональні умови життєдіяльності людини.	2
3	Семінар 3. Вплив діяльності людини на навколишнє середовище.	2
4	Семінар 4. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація дій для усунення їх негативних наслідків.	2
5	Семінар 5. Надання першої долікарської допомоги потерпілому.	2
	Разом	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Безпека життєдіяльності як категорія.	4	5
2	Небезпека. Ризик як оцінка небезпеки.	4	5
3	Структурно-функціональна організація людини з точки зору взаємодії з оточуючим середовищем.	4	5
4	Природні небезпеки.	4	5
5	Техногенні небезпеки.	4	5
6	Соціальні небезпеки.	4	5
7	Політичні небезпеки	4	5
8	Комбіновані небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому суспільстві	4	5
9	Надання першої долікарської допомоги потерпілому.	4	5
	Разом	36	45

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу “Безпека життєдіяльності” – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних та семінарських, і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2.	Складання плану реферату	2 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	4 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв’язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
Разом		30 балів

**Орієнтовна тематика реферативних досліджень, творчих робіт, повідомлень
з навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності”**

1. Алкоголізм як фактор віктимізації особистості підлітка, профілактика алкоголізму в підлітковому середовищі.
2. Бактеріологічна зброя і її небезпечність для людини.
3. Безпека неповнолітніх - ідеологія українського суспільства й держави.
4. Безпека як фактор розвитку українського суспільства.
5. Біологічні основи розвитку дитини й вплив на нього факторів зовнішнього середовища.
6. Виробничий шум та його шкода для фізичного та психічного здоров'я людини.
7. Від абсолютної безпеки до прийнятної ризику.
8. Вплив вібрації на людину.
9. Вплив електромагнітних полів, створюваних побутовими електроприладами, на стан здоров'я людини.
10. Вплив електромагнітного випромінювання на організм людини й способи боротьби з ним.
11. Вплив нейролінгвістичного програмування на безпеку життєдіяльності людини.
12. Вплив природного радіоактивного фону на здоров'я людини.
13. Вплив ядерної зброї масового ураження на здоров'я сучасних та наступних поколінь жителів Землі.
14. Глобалізація й проблеми духовної безпеки України.
15. Громадське харчування: зручність чи небезпека?
16. Деякі соціальні проблеми безпеки України та їх вплив на соціальне здоров'я українського суспільства.
17. Електробезпека у побуті.
18. Ергономіка як одна з наук, що входить до структури безпеки життєдіяльності.
19. Життєдіяльність людини і здоровий спосіб життя.
20. Завдання засобів цивільної оборони.
21. Зайнятість і безробіття – все шкідливо для здоров'я.
22. Законодавча та нормативно-правова база України з питань безпеки життєдіяльності населення.
23. Заходи боротьби з алкоголізмом і наркоманією в сучасній Україні.
24. Заходи щодо запобігання виникнення надзвичайних ситуацій.
25. Здоров'я людини й навколишнє середовище.
26. Ідеологія глобалізму та доля світового співтовариства.
27. Інертність молодіжної політики як загроза безпеки майбутньому України.
28. Катастрофи й надзвичайні ситуації, що виникли в Україні в останні роки.
29. Класифікація кровотеч і перша медична допомога при них.
30. Класифікація небезпечних і шкідливих факторів виробництва. ГОСТ 12.0.003-74 Опасные и вредные производственные факторы.
31. Комп'ютер в офісі і його екологічна безпека.

32. Комп'ютер і серце.
33. Комп'ютерна алергія.
34. Коротка характеристика енергетичного забруднення довкілля.
35. Короткий курс "Безпеки життєдіяльності" для власника мобільного телефону.
36. Марихуана: легкий, але все-таки наркотик.
37. Методи й засоби пожежогасіння.
38. Надання першої медичної допомоги потерпілому.
39. Надзвичайні ситуації воєнного часу.
40. Надзвичайні ситуації техногенного характеру.
41. Наркоманія в Україні.
42. Науково-технічний прогрес і безпека праці.
43. Національна безпека країни: морально-психологічний фактор.
44. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.
45. Небезпеки природного та техногенного характеру.
46. Небезпечні ситуації мирного часу і безпека населення.
47. Негативні зміни стану водного басейну великого міста під впливом діяльності людини.
48. Негативні фактори техносфери та їх вплив на здоров'я сучасної людини.
49. Необхідність і небезпека вентиляції приміщень.
50. Нервово-психічні перенавантаження в умовах сучасного міста. (Лезвие бритвы. И. Эфремов)
51. Освітлення робочого стола: основні правила та вимоги.
52. Основи здорового способу життя.
53. Основні положення теорії надзвичайних ситуацій.
54. Основні фактори, що впливають на психічний стан людини на виробництві.
55. Особливості психологічного стану українського народу на сучасному етапі розвитку суспільства.
56. Охорона водного середовища України.
57. Очі й сонце.
58. Перша медична допомога потерпілим у автомобільних катастрофах. Дорожньо-транспортний травматизм.
59. Повноваження державних органів влади й місцевого самоврядування в галузі захисту населення від надзвичайних ситуацій.
60. Правила надання першої домедичної допомоги потерпілому.
61. Призначення й класифікація захисних споруд.
62. Причини виникнення та особливості розвитку надзвичайних ситуацій.
63. Про безпечні харчові добавки й лиховісні символи "Е".
64. Проблеми комплексної безпеки в ХХІ столітті.
65. Продукти, що сприяють виведенню радіонуклідів з організму людини.
66. Радіація й мутації в людини.
67. Різні види опіків та перша допомога при виникненні опіків.
68. Стандарти безпеки моніторів - чи гарантують вони безпеку?
69. Суспільство й тероризм: зачароване коло.

70. Фактори житлового середовища у формуванні умов життєдіяльності людини.
71. Харчування в умовах радіоактивного забруднення
72. Хімічні бойові отруйні речовини та їх небезпека для людини.
73. Шкідливі звички: алкоголізм, куріння, наркоманія та інші види залежності.
74. Шумове забруднення Києва.
75. Що робити на місці ДТП.
76. Як відрізнити утому від хвороби.
77. Як уникнути звалтування.

8. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративний метод;
- репродуктивний метод;
- метод проблемного викладу;
- частково-пошуковий.

9. Методи контролю

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** письмове тестування; підсумкова контрольна робота, реферат.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість занять	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	9	9
3.	Відвідування семінарів	5	5
4.	Робота на семінарі	3x10	30
5.	Модульна контрольна робота	2	50
6.	Самостійна робота	9	45
7.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	1	30
8.	Тести	2	20
	Залік		
Всього			189
Коефіцієнт 189/100			1,89

10. Розподіл балів, які отримують студенти

МОДУЛІ		ІНДЗ	Залік
Змістовий модуль 1 (семінари, практичне заняття, самостійна робота, модульна контрольна, відвідування)	Змістовий модуль 2 (семінари, практичне заняття, самостійна робота, модульна контрольна, відвідування)		
76 балів	83 бали	30	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	F	не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)

11. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ запитання і завдання до заліку.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. – К., 2001 р
2. Конституція України. - К.: Юрінком, 1996
3. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини. Навчальний посібник. 2-е видання. - Львів: Львівський банківський коледж; К.: Т-во "Знання", КОО, 1999.
4. Пісун І.П. Безпека життєдіяльності Навчальний посібник. - Суми Вид-во

"Університетська книга", 2000

5. Про охорону праці: Закон України, прийнятий 14 жовтня 1992 р.
6. Про пожежну безпеку: Закон України, прийнятий 17 грудня 1993 р.
7. Про цивільну оборону України: Закон України, прийнятий 3 лютого 1993

Додаткова:

1. Баб'як І.П., Біленчук О.Г. Екологічне право України. - К.: Атіка, 2000.
2. Безопасность жизнедеятельности. Учебник / Под ред. проф. З.А. Арустамова. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательский дом “Дашков и К”, 2000.
3. Джигирей В.С Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навчальний посібник. - К.: Т-во "Знання", КОО, 2000.
4. Джигирей В.С., Жидецький В.Ц. Безпека життєдіяльності. – Львів 2000 р.
5. Дьомін В.О. Вступ до екологічної політики. Навчальний посібник. - К.: 2000.
6. Еремін В.Г., Сафронов В.В. и др. Обеспечение безопасности жизнедеятельности в машиностроении. Учебное пособие для вузов. - М.: Машиностроение, 2000.
7. Жидецький В.Ц., Джигирей В.С, Мельніков О.В.. Основи охорони праці. 2-ге, вид. стереотипне. – Львів: Афіша, 2000.
8. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. - К.: Парламентське видавництво, 2000.
9. Корсак К.В., Плахотник О.В. Основи екології. 2-е видання. – К.: МАУП, 2000.
10. Кривошей Д.А. Экология и безопасность жизнедеятельности: Учебное пособие. - М.: Недра, 2000.
11. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія та охорона природи: основні терміни та поняття: Тлумачний словник-довідник. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001.
12. Некоє В.Е. Экология. 1 ч. Основы глобальной традиционной экологии. – Х.: Торнадо, 2000.
13. Охорона ґрунтів: Навчальний посібник / М.К. Шичула, О.Ф. Гнатенко, Л.Р. Петренко, М.В.Капштик. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2000.
14. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. – К.: Каравела, 2000.
15. Праця та соціальна політика в Україні: Аналітично-статистичний збірник. - К.: Соцінформ, 1999; 2000.
16. Разметаев С.В. Экологическое право Украины. - Х.: “Синтекс Лтд.”, 2000.
17. Серебряков В.В., Основи екології: підручник. – К.: Знання-Прес, 2001.
18. Хайнріх, Дітер, Гергт, Манфред. Екологія: сітлг-Атлас Пер. з нім. - К., Знання-Прес, 2000.
19. Чирва Ю.О., Баб'як О.С. Безпека життєдіяльності. – К., 2001 р.
20. Экология города: Учебн. для вузов / Под ред Ф.В. Стольберга. - К.: Т-во "Знания", 2000.
21. ЭКОЛОГИЯ и безопасность жизнедеятельности: Учебное пособие для вузов / Под ред Л.А. Муравьова - М; ЮНИТИ-ДАНА, 2000.